

Ti'adu
Daro mono bâ ūsazei'wa norî ma,
Ti'adu te te ūrob'ui'érézé
Ūbaihâ wasu'uzé

Ā ūbaihâ na rob'ui'éré'wa hâ Ti'adu na ūsisi hâ. Zezusihi no, ta hâ (Marcusi 6.3). Atusi 21.18 ãma hâ ma tô Ti'adu hâ wasu'u, ãne: Zeruzaré ãma ūsazei'wa norî 'madâ'â'wa. Ta hâ ma tô 'Re ūhâimana u'âsi mono nhib'a'uwe norî ma rob'ui'éré hâ tisõ, da te ãma 're rob'manhari wasétê za'ra mono wa, daro mono bâ te te ūropéi mono norî ma hâ. Ti'adu hâ ma tô Wamama zazei'wa norî ma waihu'u za'ra, Zezusi hâ te te sina 're ūmnhasi za'ra mono zém na taré dama 're siwasu'u za'ra mono tõ da, ūsarina si 're hâimana za'ra mono ð nherë. Ni'wam norî hâ sena na Zezusi hâ te te sina 're umnhasi pese za'ra mono wamhâ, ūsiré u'âsi te za 're hâimana wê u'âsi za'ra.

*Marî ahâ na dazada 're ūhâimana za'ra mono zém
na rowasu'u*

¹ Wa hâ Ti'adu, 'Re ūhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa, duré Wanhib'apito Zezu Cristuhu ma romhuri'wa, wa 're mo. Uburé 'Re ūhâimana u'âsi mono nhib'a'u'wë norî, daro mono bâ 're aihâimana za'ra wa'aba mono norî hâ, wa za ūnhimi'ui'éré na ãma asawi za'ra wa'wa.

² Ūsisânawâ norî, marî hâ ahâ na asada 're hâimana za'ra wa'aba mono nherë, te za atoi u'âsi 're anomro aba mo. ³ E marî wa, wa ãne aimâ waihu'u za'ra wa'wa. 'Re ūhâimana u'âsi mono hâ ro'wa'rudu hâ te te aimâ 're ba'a za'ra wa'aba mono ð nherë, te za ūsimipawaptobzém na asina 're

ĩ'madâ'â u'âsi za'ra wa'aba mo. Tawamhã, te za asiptetezé hã asima 're ũsa'ëtë za'ra wa'aba mo, Wanhib'apito ãma si 're ĩ'aihâimana za'ra wa'aba mono zéb da hã. ⁴ Tawamhã wẽ uptabi di za, 're aihâimana za'ra wa'aba mono zé hã. ⁵ 'Re ũhâimana u'âsi mono hawi, dahâimanazém na rowaihu'u ré 're aihâimana za'ra wa'aba mono õ wamhã, te za asima tiwi 're ūrowaptêrë za'ra wa'aba mo. Ta hã sõpru uptabi di. Duré uburé dama marĩ wẽ nhomri'wa. Æne wa, tiwi 're ūrowaptêrë za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba, te za te te aima 're sõmri za'ra wa'wa, dahâimanazém na rowaihu ĩwẽ uptabi hã. ⁶ 'Re ũhâimana u'âsi mono umnhasi sina, te za tiwi 're ūrowaptêrë za'ra wa'aba mo, 'râwi ãma 're asiwawã za'ra wa'aba mono ãna. Ìsimipawaptobzém na, 'râwi ãma 're asiwawã za'ra wa'aba mono wamhã, misi asimirosa'rata 'wa aima 're hâimana za'ra wa'aba mono õ di za. Tawamhã rowa'u âsisasi te te ãma 're ĩ'a'ube mono ne, te za 're aihâimana za'ra wa'aba mo.

⁷⁻⁸ Æne wamhã, misi asimirosa'rata 'wa aima 're hâimana za'ra wa'aba mono õ wamhã, duré asiptete sina ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono õ wamhã, Wanhib'apito hawi dahâimanazém na rowaihu'uzéb zô, 're asimipari za'ra wa'aba mono õ di za.

⁹ Wasiré ũsazei'wa norõ hã simarĩ õ nherë, Wanhib'apito zazei'wai wa, te za tipë'ë na 're toi u'âsi za'ra. ¹⁰ Wasiré ũsazei'wa norõ hã sibro pese wẽ te, tipë'ë na 're to za'ra mono õ di za. Wanhib'apito zazei'wa 're nomro mono wa, te za tipë'ë na si 're toi u'âsi za'ra. Sibro pese nherë, te za, rom na romnhirärä ne, dawi 're hâiba simani za'ra oto. ¹¹ Bâdâ hã 'rãi watobro wamhã, rowa'ro uptabi

wa, te za rob're hā dawi 're 'ré za'ra. Ÿsirārā zama te za ti'a'a, ti'ai u. Tawamhā dama 'madâ'â ze nherē, tâibâ za oto Ÿsirārā hā. Tane Ÿsibro pese norī hā rob're 're Ÿsi'utōrī su'u za'ra mono ne, tin-himiromhuri te te 're 'madâ'â za'ra mono zawéré ré, te za 're dâ'â za'ra.

¹² Wa za duré ãne aima waihu'u za'ra wa'wa. Marī ahâ na dazada 're hâimana za'ra mono wamhā, 'Re Ÿhâimana u'âsi mono hā ro'wa'rudu hā te te dama 're ba'a za'ra mono õ nherē, te za danhiptete sina ãma 're dahâimana u'âsi za'ra. Æne wamhā, 'Re Ÿhâimana u'âsi mono hā te za ãne na da'awaihu'u. Tawamhā Ÿsawi pese 'wa 're dahâimana za'ra mono wa, te za tâma wa'âbâ za'ra oto, rowë uptabi na, Ÿ'rata 're Ÿdahâimana u'âsi za'ra mono zém na, te te dama Ÿropisutuzéb zarina. Tawamhā dama 're rowë uptabi za'ra mono di za.

Marī zarina dawasédé hā da te 're Ÿmanharī za'ra mono zé wasu'u

¹³ Äté ni'wam norī hā te za 'râwi sina rosa'rata wasété za'ra, tiwasédé hā te te Ÿmanharī za'ra da hā. Æne wamhā, 'râwi te te sima 're rosa'rata za'ra mono õ di za: "Re Ÿhâimana u'âsi mono hā ma tô Ÿnhimirosa'rada hā Ÿma tisõ, Ÿwasédé te Ÿmanharī da hā." Æne te te sima 're rosa'rata za'ra mono õ di za. E marī wa. 'Re Ÿhâimana u'âsi mono hā te te sima 're rosa'rata mono õ di, tiwasédé te te 're ab'manharī mono da, marī wasété na. Duré dawasédé hā da te 're Ÿmanharī za'ra mono da hā, te te dama 're rosa'rata mono õ di. ¹⁴ Äté marī Ÿwasété na te za da te dasima 're rosa'rata za'ra, dawasédé hā da te Ÿmanharī za'ra da hā, ãma dama 're robze za'ra mono da newa. ¹⁵ Tawamhā dawasété na da te dasima ãma 're rosa'rata wasété za'ra mono wamhā, dawasédé hā dasi'uihâ na te

za da te 're 'manharī za'ra. Tawamhā ōne u'âsi 're danomro mono wamhā, te za 'Re īhāimana u'âsi mono nhiti 're dahāimana u'âsi za'ra, rowē īsi'utōrī'ō nhiti.

¹⁶ īsisānawā norī, īma asawi pese za'ra wa'aba norī hā, 'Re īhāimana u'âsi mono wasu'uwe na āma 're upa za'ra wa'aba mono õ di za, asimirosa'rata na. ¹⁷ 'Re īhāimana u'âsi mono hā hāiwa na rob'uiwē'wa 'manharī'wa hā, hāiwa hawi ma tō marī īwē na uburé we dama 're sōpru, īwē uptabi na si. Ta hā tihāimanazém na te te saprī õ di. Ōne u'â, te hāimana wē u'âsi 're hāimana. ¹⁸ Te te sima 're īda'awē mono zéb uwaibaba, ma tō timreme na te te 're wa'apoto té, wapē'ē 're, uburé īsimipoto norī nhipai u, īsib'a'uwe tāma 're wahāimana za'ra mono da oto. Ma tō tō sena na timreme na te te 're wa'apoto té, wapē'ē 'remhā.

'Re īhāimana u'âsi mono nhimiroti 'madâ'â pese 'wa, 're īhāimana za'ra mono zé wasu'u

¹⁹ īsisānawā norī, īma asawi pese za'ra wa'aba norī hā, āne wa za duré aimā waihu'u za'ra wa'wa, āma 're īasipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mono zéb da hā. Ari'iwi te za a'â 're īdawapari za'ra wa'aba mo, aiwara sina aimreme hā 're sani za'ra wa'aba mono tō da, duré dazada 're asahi za'ra wa'aba mono tō da. ²⁰ Dahāimana zahi sina 're dahāimana za'ra mono wamhā, e te za 'Re īhāimana u'âsi mono hā te te 're da'awēsāmri. Mare di. Taha na te te 're da'awēsāmri mono õ di za. ²¹ Taha wa, asima 're aihāimana wasétē za'ra wa'aba mono zé hā, duré uburé marī hā 're ī'manharī wasétē za'ra wa'aba mono zéb zama, te za 're īrēme pese za'ra wa'aba mo. 'Re īhāimana u'âsi mono ma, te za aiwapu na tāma 're asi'madâ'â za'ra wa'aba mo, īsimiroti hā

're 'manharī za'ra wa'aba mono da. Ta hā ma tō tinhimiroti hā te te aimā 're sōmri za'ra wa'wa, 'rāwi aipē' ē 're, aimā 're hāimana u'âsi za'ra wa'aba mono da. Ta hā simiroti waihu'u pese di, 're aihāimana wasétē za'ra wa'aba mono hawi, te te 're asō'reptu za'ra wa'aba mono zéb da hā.

22 Taré ūsimiroti hā aipo're na 're wapari za'ra wa'aba mono õ di za, ūmreme wapari pese 'wa na, taré 'rāwi asima 're asadawa nhipeze za'ra wa'aba mono tō da. Tō sena té za ūsimiroti hā 're ū'madâ'â za'ra wa'aba mo. **23-24** Āté aibâ hā rob'madâ'âzém na te za si'madâ. Tawamhā si'madâ'â pari, morī wamhā, awa'awi te za sina po're ha'â. Tane, 'Re ūhāimana u'âsi mono mreme hā dapo're na da te 're wapari za'ra mono nherē, da te 're 'madâ'â za'ra mono õ wamhā, awa'awi te za ãma 're dapo're simrami za'ra. **25** 'Re ūhāimana u'âsi mono nhimiroti hā wē uptabi di. Ta hā wapawapto'wa da, te wama 're hāimana, wawasédé, wa te 're ūrēme pese za'ra mono zéb da hā. Tawamhā ūsimiroti na da te 're rosa'rata pese za'ra mono wamhā, duré õne u'âsi ãma 're dahāimana za'ra mono wamhā, taré ūmreme wapari'wa 're danomro mono õ di za. Tō sena ūmreme wapari pese 'wa, te za oto 're danomro. Taha zarina rowē u'âsi te za ãma 're dahāimana za'ra.

26 Āté ni'wam norī hā te za taré te te sina 're rosa'rata za'ra, 'Re ūhāimana u'âsi mono nhimiroti 'madâ'â'wa na, tō sena newa. Tane nherē, āté 'rāwi 're si'uwaiti za'ra mono õ di za, 're mreme wasétē tō za'ra mono da. Āne wamhā, tō sena 'Re ūhāimana u'âsi mono nhimiroti 'madâ'â'wa na 're hāimana za'ra mono õ di za. Taré te za tinhimirosa'rata na 'rāwi sima 're sadawa nhipeze za'ra. **27** Āne 're

hâimana za'ra mono õ di za, 'Re ūhâimana u'âsi mono nhimiroti 'madâ'â pese 'wa norî hã. Åne te za 're hâimana za'ra. Ímama'õ norî hã duré ūna'õ norî hã te za te te 're pawaptob za'ra. Pi'õi mrotõ norî zama te za te te 're pawaptob za'ra, ropire hã tâma 're hâimana za'ra mono wamhã. Tihâimanazém na te za duré 're sipibu pese za'ra, Wanhib'apito zazei'õ'wa norî nhimirosa'rata zarina 're hâimana wasété za'ra mono tõ da. Åne wamhã, te za Wamama hã te te 're da'awaihu'u, tõ sena ūsimiroti 'madâ'â pese 'wa na hã.

2

Aiwapsi danhimizawizém na 're ūdahâimana za'ra mono zém na rowasu'u

¹ Ísisänawã norî, åne wa za duré aima waihu'u za'ra wa'wa. Wanhib'apito Zezu Cristu hã rowa'a za'ëtë ré, te 're hâimana u'âsi, wẽ uptabi na. Tawamhã ūsazei'wa 're aihâimana za'ra wa'aba mono nherë, dahâiba 'madâ'â zarina asiwi 're daba'a za'ra wa'aba mono õ di za, asimizawizém na. ² Åté aibâ ūsibro pe hã te za åzé asi'rã'õtõ aba ré, ëtë'ubuzi pré oru 'manharî na siptõmo hi wasisi ré, duré uza wẽ ré zama. Åté aibâ hã te za duré åzé ūsimarî'õ hã, uza wasété ré. ³ Tawamhã åté ūuza wẽ ré ma, te za tâma ūnharî'wa: "Åhâta wedeza ūwẽ. Åme asämra." Taha pari, te za duré ūsimarî'õ ma ūnharî'wa: "Hâiwim haré asa na." Niha wamhã, "Ípapara asämra, ti'ai wa." ⁴ Åne dama 're nhari za'ra wa'aba mono wamhã, aiwab õ di, 're ūdazawi za'ra wa'aba mono zé hã. Asimirosa'rata wasété zarina, te za asiwi 're ūdahâiba ba'a za'ra wa'aba mo, asimizawizéb õ na.

⁵ Ÿsisānawā norī, Ÿma asawi pese za'ra wa'aba norī hā, ma'āpé Ÿwapari pese za'ra wa'aba. Ti'ai āma, ãté simarī ãna te za 're hâimana za'ra, 'Re Ÿhâimana u'âsi mono zawi pese 'wa norī hā. Tane nherē, Wanhib'apito zazei'wa 're hâimana za'ra mono wa, ma tô ta norī hā pisutu za'ra, uburé marī Ÿwē ré, 're hâimana za'ra mono da, tâma 're Ÿsōprub za'ra mono zéb zarina. Ma tô duré tâma pisutu za'ra, rowē uptabi na Ÿl'rata 're hâimana u'âsi za'ra mono da, 're Ÿsāmra mono zéb āma, te te tâma Ÿropisutu za'ra zéb zarina. ⁶ Tane nherē, ma tô a norī wa'wa hā Ÿsibrob'õ norī hā 're Ÿhâiba w  'õ za'ra wa'aba mo. Ma'āpé rosa'rata za'ra wa'aba. E 'wam norī hā ma tô te te aima 're rob'manhari wasét  za'ra wa'wa, aipawa'âb  za'ra wa'aba na h . Dur  e 'wam norī h  ma t  dat me te te 're asimroi wa'wa, da'âma rowair b 'wa nor  u, Ÿpipa na te te ai'âma 're rowair b  za'ra wa'aba mono da. Ÿsibro pese nor  si, ma t  ãne na te te aima 're rob'manhari was t  za'ra wa'wa. ⁷ Ta nor  si ma t  Asib'apito za'ra wa'wa h  te te 're sisi was t  za'ra, w  uptabi nher , Cristu h .

⁸ Ÿbaih  na te tih iba, Danhib'apito uptabi nhimiroti h  'Re Ÿhâimana u'âsi mono nhimiroti h . Ÿsimiroti h  ãne: "Dah iba mono b  te za 're Ÿdazawi pese za'ra wa'aba mo. Taha zarina mar  Ÿw  z , asima 're as opr  wa'aba mono ne, te za dur  ubur  Ÿw  z  dama zama 're as opr  wa'aba mo." ãne âma Ÿrob'ui'   h , Ÿbaih  na h . Tawamh  Ÿsimiroti h  're 'mad â pese za'ra wa'aba mono wamh , w  di. ⁹ Tane nher , asimizawiz m na asiwi 're daba'a za'ra wa'aba mono wamh , te za aiwas t  na 're aih imana za'ra wa'aba mo. Taha wa, Wamama nhimiroti h  asimizawiz m na h  âma tâma 're

uwaimrami pese za'ra wa'aba mono õ di. ¹⁰ Äté ni'wa hã Wamama nhimiroti, Mozésihi ma te te ū'awaihu hã, te za misi ãma tizaihâ. Äne wa, te za 'Re ū'haimana u'âsi mono hã ū'wasédé hã ãma sa'ra, ūsimiroti mono bâ te te 're 'madâ'â pese mono õ wa. ¹¹ Ta hã ma tô ãne dama roti aré: "Aimro na asiwi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono õ di za." Ma tô duré dama roti: "Re danhimroi wa'aba mono õ di za." Äne ūsimiroti hã. Tane nherë, aimro na asiwi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono õ nherë, 're danhimroi wa'aba mono wamhã, aiwasétê na te za 're aihâimana za'ra wa'aba mo, Wamama nhimiroti hã 're 'madâ'â pese za'ra wa'aba mono õ wa. ¹² ūsimiroti hã wapawapto'wa da, te wama 're hâimana za'ra, wawasédé hã wa te 're ū'reme pese za'ra mono zéb da hã. Nimahã na te za wahâimanazém na te te 're wa'awaihu'u Wamama hã, ūsimiroti 'madâ'â pese 'wa na. Äne wa, wa za wamreme wẽ na si wasima wa te 're rowasu'u u'âsi za'ra. Duré wahâimanazé ūwẽ na si, wa za dama 're wahâimanazé ūwẽ na si, wa za dama 're wahâimana u'âsi za'ra. ¹³ Nimahã bâtâ na dahâimanazém na te te da'awaihu'u wapsi, da'âma 're ūpê'ëzé za'ra mono õ norî ãma, pê'ëzé õ di za, 'Re ū'haimana u'âsi mono hã, ti'ab ré da'âma 're ū'siwamri za'ra mono õ norî ãma hã. Da'âma 're ūpê'ëzé u'âsi za'ra mono norî ãma si, te za ãma 're pê'ëzé za'ra.

*Zezu Cristuhu zazei'wa na 're ūdasiwasu'u za'ra
mono zé wasu'u*

¹⁴ ūsisänawã norî, äne wa za duré aimawaihu'u za'ra wa'wa. Äté ni'wa hã te za taré dama 're ūsiwasu'u, Zezu Cristuhu zazei'wa 're ū'morî na, marî ūwẽ na te te 're dapawapto mono õ nherë. Tawamhã, e te za sina uwaimra, tinho'reptuzé hã. Mare di. Te te sina uwaimrami õ di za. ¹⁵⁻¹⁶ Äté

wasiré ūsazei'wa norí wi, te za marí zô tiwi 're ro'wanhi'riti za'ra, ūuzazéb zô, duré ūsazéb zô, aibâ norí wi, duré pi'õ norí wi. Tawamhã ãne tâma 're nharí za'ra wa'aba mono wamhã: "Ma'ãpé, rowë na si 're ai'ubumroi wa'aba mono, ai'uza wë ré si, duré asai wë na si," ãne wamhã, marí zô dawi 're ūro'wanhi'riti za'ra mono zéb uwaibaba, dama ãma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono õ wamhã, taré dama 're ūnharí za'ra wa'aba mono zé hã za. ãne wamhã, e te za da te 're aiwësämri za'ra wa'wa. Mare di. ¹⁷ Tane, Zezu Cristuhu zazei'wa na dama 're dasiwasu'u za'ra mono nherë, marí ūwë na te te 're dapawaptob za'ra mono õ wamhã, taré dama 're ūdasiwasu'u za'ra mono zé hã.

¹⁸ Æté ni'wa hã te za ãne dama siwasu'u: "Wa hã marí ūwë na, wa tô te 're da'apawaptob u'âsi. A hã ma tô dama 're asiwasu'u mo, Zezu Cristuhu zazei'wa 're aimorí na." Æté ãne te za dama tinhá, ni'wa hã. Tawamhã, wa hã wa aré asa tâma waihu'u, ãne: "Ni'wa hã Zezu Cristuhu zazei'wa na dama 're siwasu'u mono nherë, ūwë na te te 're da'apawapto mono õ wamhã, tô senai õ di, dama 're ūsiwasu'u mono zé hã. Wa hã Zezu Cristuhu zazei'wa, wa 're mo. E niha te za ãne wamhã, dasiwi ūwaihu'u ni, tô sena na, ūsazei'wa 're ūmorí na. Marí ūwë na te 're ūda'apawapto mono zéb zarina si, te za dasiwi ūwaihu'u ni, tô sena na dama 're ūsiwasu'u mono na, Zezu Cristuhu zazei'wa 're ūmorí na. ¹⁹ Misire uburé danhib'apito uptabi hã te 're sâmra. ãne na hã aima waihu'u pese di. Taha wasu'u na ma tô ãma ūsaze. Wa'uburé norí zama ma tô misire Danhib'apito uptabi wasu'u hã waihu'u za'ra. Taha wa, te pipa te, 're rërë'ë za'ra. ²⁰ E niha te rosa'rata ãna 're aihâimana mo. Æté

ni'wa hā te za dama 're siwasu'u, Zezu Cristuhu zazei'wa 're īmorī na. Tane nherē, marī īwē na te te 're da'apawapto mono õ wamhā, marī dai õ di za, dama 're īsiwasu'u mono zé hā. Ma'āpē, āne hā waihu'u. ²¹ Duré ma'āpē āma rosa'rata pese, wahi'rada Abra'āhā wasu'u na. E marī wa, ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono hā wahi'rada hā te te 're wēsāmri. Ti'ra Izati hā te te tiwi sawi āna, te aré tīwī, ētē za'ra nhisiwi, 'Re īhāimana u'āsi mono ma īsōprubzéb da hā, te te ī'ruzéb zarina. Taha wa, ma tō wēsā. ²² Abra'ā hā ma tō mreme 'manha, te te sina 're umnhasi za'ētē mono wa, 'Re īhāimana u'āsi mono te te tāma īropisutuzém na, īsihudu hā ahā da. īmreme hā te te ī'manharīzéb zarina, wa tō āma waihu'u za'ra ni, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiropisutuzé hā tō sena te te sina 're ī'umnhasi mono zém na. ²³ Tō sena, Abra'āhā wasu'u na da te āma īrob'ui'éré hā. Āne āma īrob'ui'éré hā: 'Abra'ā hā ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono hā, danhib'apito uptabi na waihu'u. Ma tō duré te te sina 're umnhasi za'ētē, 'Re īhāimana u'āsi mono, te te tāma īropisutuzém na. Taha wa, ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te 're wēsāmri, Abra'ā hā.' Āne āma īrob'ui'éré hā. Duré, Abra'ā hā tāma sawi pese wa, ma tō sima sisi, tisiwadi uptabi na." Āne wa aré asa tāma waihu'u. ²⁴ Taha wasu'u zarina, ma'āpē marī hā āma waihu'u za'ra wa'aba. Zezu Cristuhu zazei'wa na dama 're dasiwasu'u za'ra mono nherē, marī īwē na da te 're da'apawaptob za'ra mono õ wamhā, e te za te te 're da'awēsāmri, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. Mare di. Wanhib'apito zazei'wa 're danomro mono wamhā, te za marī īwē na da te 're dapawaptob za'ra. Tawapsi, te za 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te 're da'awēsāmri.

25 Ra'abihī zama ma tō wēsā, 'Re īhāimana u'âsi mono hā īsimipawapto wē zém na. Ra'abi hā, pi'ō aré 're īhāimana wasétē mono. Ta hā ma tō duréihā Izarazéhē nihudu norī hā pawaptob zahuré, wapsāi'a'wa norī hā, pi'uriwi ti'ai wē zō robzabui'wa norī hā. Tinhorōwa u ma tō 'mazasi zahuré, tame sōtō zahuré da, duré sa zahuré da. Bâdâdi amo na pi'uriwi apâ datēme neb zahuré da, ma tō duré pawaptob zahuré. Taha wa, ma tō 'Re īhāimana u'âsi mono hā wēsā pi'ō hā, aibâ norī hā te te pawapto wē zahuré wa.

26 Wa za duré aima romnhimiré'é za'ra wa'wa. Ni'wa hā dâ'â wamhā, oto īpē'ēzani hā tāma hāimana õ wa, īhâiba hâ si te za tihâiba. Tane ni'wa hā Zezu Cristuhu zazei'wa na dama 're siwasu'u mono nherē, marī īwē na dapawaptob ãna 're hāimana mono wamhā, dama 're īsiwasu'u mono zép si, te za taré 're hāimana.

3

Damreme wasétē ãna 're īdahâimana za'ra mono zém na rowasu'u

1 Īsisānawā norī, Wanhib'apito zazei'wa norī ma rowahutu'wa da hā, ãté ai'umro na si te za 're asirowahutu'wa za'ra wa'aba mo. E marī wa, wa ãne aima waihu'u za'ra wa'wa. Nimahā bâtâ na te za wahâimanazém na wa'awaihu'u, Wanhib'apito hā. Tawamhā wa norī hā dama rowahutu'wa nherē, marī, wa te 're ī'manharī wasétē za'ra mono zém na, te za sa'ëtē wama nharī za'ra, Wanhib'apito hā, wasiré īsazei'wa norī nhipai u. **2** Uburé wa norī hā wa za nimahā na wahâimanazém na upa za'ra ni. Ni'wa hā timreme na te te 're upai mono õ 'wa'âhā, aré 're hāimana

wē mono di. Tiwasédé hā te te 're 'manharī tō mono da, 'rāwi sihāimanazéb uwati da hā, aré tāma waihu'u pese di. ³ Marī īsyryre na wa za aimā ūma romnhimiré'ē za'ra wa'wa. īsi'uwazi nhi'odo hā, wa za awaru zadai'rē 're, wa te 're sé, wa te wasima īwēzéb uwaibaba, wa te wata pi'ra da, awaru hā. ⁴ Uba're wasu'u na, te za duré ūma īrosa'rata za'ra wa'wa. Uba're hā sa'ētē nherē, te za rowa'u'u za'ēne hā te te 're simro. Tawamhā, īwairizé hā syryre nherē, te za taha na ī'mapraba'wa hā te te 're pizari uba're hā, te te sima īwēzéb uwaibaba, wara da. ⁵ Tane danhoto hā syryre nherē, te za marī hā īhawi te te 're ropé. Wa za duré unhamā ro'o wasu'u na aimā ūma romnhimiré'ē za'ra wa'wa, īsyryre na. Unhamā ro hā syryre nherē, te te 're ropéi mono wamhā, te za marā za'ēne hā 're sihōmo. ⁶ Tane danhoto hā unhamā ro'o ne, te aiwa dama 're hāimana za'ra. Danhoto hawi, te za sipu'u pese na damreme wasédé hā te te 're ropé. Ta hawi te za 'rāwi 're dasiwasétē za'ra. Unhamā ro hā te za danhimarī hā te te dawi 're uprosi. Tane danhoto wasétē na, te za dahāimana wē hā da te dasiwi 're uprosi za'ra. Ropipa hawimhā te za damreme wasédé hā te te dama ūma 're sāna'rata, wa'uburé hā. ⁷ A'uwē norī hā ti'ai ūma 're īhāimana za'ra mono hā, siptete di, abaze norī da hā, duré si norī da hā, duré ti'ai baba di'i na 're īnomro mono norī da hā, duré â na 're īnomro mono norī da zama. ⁸ Tane nherē, ni'wa hā si'uihā na 'rāwi si'uwati waihu'u õ di, mreme wasétē tō da hā. Danhoto hā dama 're īhāimana za'ra mono hā, ta hā īwasédé. Wahi 'wa wa'u ne dapārī'wa, damreme wasédé hā. ⁹ Wanhoto na wa za uburé Danhib'apito uptabi ūma 're wawata za'ra, Wamama ūma hā. Wa za duré wa te da'ūma 're wasétē

za'ra, wanhoto īhāiba amo na, 'Re īhāimana u'âsi mono hā te te 're wa'apoto mono nherē, īsine 're wanomro mono da. ¹⁰ Siwazari wazadawa hawip si, te wamreme hā 're wairébé, Wamama āma 're īwawata za'ra mono zém na hā, duré wa te da'āma 're īwasétē za'ra mono zém na zama. īsisānawā norī, āne aimreme hā 're 'manharī za'ra wa'aba mono õ di za. ¹¹ Ma'āpé â na duré rosa'rata za'ra wa'aba. E siwazari te â wē hā ub're hawi 're wairébé, â īsei õ me hā. Mare di. ¹² Ma'āpé duré rosa'rata za'ra wa'aba, rob'rā na. Azeitona 'rā hā e te za ti'rā, aimawi rowede na, pidera wede na. Mare di. Misi haré ī'rā hā. E uwa 'ru u, te za podo ī'rā amo hā, pidera na ī'rā nhisi hā. Mare di. Taha wazari poto õ di. Tane duré â wē hā hāimana õ di, â warīrī wazari. Duré siwazari ub're hawi 're wairébé mono õ di, â hā. Tane aimreme hā siwazari 're sani za'ra wa'aba mono õ di za.

'Re īhāimana u'âsi mono hawi dahāimanazém na rowaihu'u na rowasu'u

¹³ E 'wam norī hā te 'Re īhāimana u'âsi mono hawi dahāimanazém na rowaihu'u ré 're hāimana za'ra, asiré wa'aba hā īsimirosa'rata za'ēne hā. Āne hā ni'wam norī hā asiré 're hāimana za'ra wa'aba mono wamhā, hāimana wē na te za 're hāimana za'ra. 'Rāwi tiwē na sina 're wata za'ra mono õ di za. Āne wamhā, hāiwa hawi rowaihu'u ré 're īnomro mono na, te za da te āma 're waihu'u za'ra. ¹⁴⁻¹⁵ Tane nherē, aipē'ẽ 're marī na 're da'ruiwapari za'ra wa'aba mono wamhā, duré marī īwē zō asima si 're asōpré wa'aba mono wamhā, hāiwa hawi dahāimanazém na rowaihu'u ré, 're aihāimana za'ra wa'aba mono õ di za. Āne wa, hāiwa hawi dahāimanazém na rowaihu'u ré 're

anomro aba mono newa, 'râwi asina 're aiwata za'ra wa'aba mono õ di za, 'râwi asimirosa'rata na asima 're asadawa nhipese za'ra wa'aba mono tō da. Āne 're dahâimana wasétē za'ra mono wamhā, īsazei'õ'wa nhimirosa'rata wasétē zarina, duré Wa'uburé nhimirosa'rata zarina te za 're danomro. Hâiwa hawi, 'Re īhâimana u'âsi mono nhimirosa'rata zarina 're danomro mono õ di. ¹⁶ Marī na da te 're da'ruiwapari za'ra mono wamhā, duré marī īwē zô dasima si 're danhopré mono wamhā, rowē hā dama 're hâimana za'ra mono õ di za. Te za dasiwi da te 're ro'wa'rutu za'ra. Te za duré 're dahâimana wasétē za'ra. ¹⁷ Hâiwa hawi dahâimanazém na rowaihu'u ré, 're dahâimana za'ra mono wamhā, te za dawasétē ãna 're danomro. Roti wē na te za da te 're dapawaptob za'ra, rowē na dasiré 're dahâimana za'ra mono da. Duré danhimizawi pese na, te za 're danomro. Duré danhimipari pese na, te za 're danomro. Duré te za da'âma 're dapē'ëzé za'ra. Te za duré dasina 're dapē'ëzé za'ra. Duré marī īwē na te za 're dasipawaptob za'ra. Duré danhimizawizé hā da te dama 're ba'a za'ra mono õ di za. Duré dahâimana zadawa nhipese na 're dahâimana za'ra mono õ di za. ¹⁸ Amnho īwē hā da te 're zuri mono wamhā, te za īwē si da te 're ubumro za'ra, amnho hā. Tane roti īwē na 're dasipawaptob za'ra mono wamhā, rowē na dasiré 're dahâimana za'ra mono da, duré īsimiroti na 're danomro mono wamhā, dahâimana wē na si te za dasima 're dahâimana za'ra oto.

4

Wamama nhimiroti ma, dawapu na 're īdanomro mono wasu'u

¹ A norī wa'wa hā te aimreme na 're asi'wapé za'ra wa'aba mo. Te duré 're asisada'âbâ za'ra wa'aba mo. E marī wa. Asimirosa'rata wasétē zarina, marī zō 're rowasutu za'ra wa'aba mono wa. ² A norī wa'wa hā ma tō marī hā ahâ na asima 're īwē za'ra wa'aba mo. Tawamhā uburé asima āma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono õ wa, te za sô 're īdanhimro za'ra wa'aba mo, āma asima 're uwaimrami za'ra wa'aba mono da. Marī na te duré 're īda'ruiwapari za'ra wa'aba mo. Tawamhā āma asima 're uwaimrami za'ra wa'aba mono õ wa, te aimreme na 're asi'wapé za'ra wa'aba mo. Marī īwē na 'Re īhâimana u'âsi mono wi, a'â 're rowaptērē za'ra wa'aba mono õ wa, te te aima 're sōmri za'ra wa'aba mono õ di za, īwē hā. ³ Āté te za asima si tiwi 're īrowaptērē za'ra wa'aba mo. Tane nherē, asimirosa'rata wasétē zarina si, tiwi 're rowaptērē za'ra wa'aba mono wamhā, te te aima 're sōmri za'ra wa'aba mono õ di za. ⁴ E Wamama nhimiroti hā 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono bâ, te īsazei'õ'wa norī nhimiroti si, 're ī'madâ'â za'ra wa'aba mo. Āne wamhā, Wamama zawi'wa 're aihâimana za'ra wa'aba mono õ di za. E āne na aima waihu'u za'ra wa'aba õ di bêté. īsazei'õ'wa norī nhimiroti si, da te dasima 're wē za'ra mono wamhā, Wamama āma te za 're sitob'ru za'ra. ⁵ Duréihā ma tō āne īmreme na rob'ui'éré, 'Re īhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hā, āne: "Wamama, Tipē'ēzani te te wama 're īsōmri mono hā, wapē'ẽ 're wama 're hâimana za'ra mono da, te te sima 're wa'awē uptabi, Wamama zawi'wa 're wanomro mono da." E taré ma tō āne na hā rob'ui'éré, ībaihâ na hā. Mare di. Taré te te āma rob'ui'éré õ di. Tô sena ma tō āma rob'ui'éré. ⁶ Āne wa, Wamama zawi'wa 're wanomro mono da, te

za te te 're wa'apawaptob u'âsi. Duréihã ma tô taha wasu'u na rob'ui'éré, ūsadawa wasu'u'wa hã, ãne: "Si'uihâ na 'râwi tinhimirosa'rata na 're ūsi'madâ'â za'ra mono norî zada, te za 're hâimana, Wamama hã. 'Râwi tinhimirosa'rata na 're ūsi'madâ'â za'ra mono õ norî si, te za te te 're apawapto." Æne ãma ūrob'ui'éré hã.

⁷ Taha wa, 'Re ūhâimana u'âsi mono nhimiroti ma, ma'âpê 're asiwatu za'ra wa'aba mono, ūsimiroti na si 're anomro aba mono da. Wa'uburé norî nhib'apito nhimipibui wasétê zé wi, te za 're asiptete za'ra wa'aba mo. Tawamhã si'aba're na, te za asiti timorî 'wa. ⁸ Ma'âpê Wamama u asimirosa'rata na 're aihutu aba mono. Tawamhã õ hã te za duré 'râwi atême 're simasisi 'wa. Ípo're'õ norî, asib'rata u're wa, 're asimisõ za'ra wa'aba mono ne, te za 'râwi aipê'ë na aiwasétê na 're asiwë'õ za'ra wa'aba mo, aiwë na 're anomro aba mono da oto. Wamama ãma tô sena 're aihâimana za'ra wa'aba mono newa, tô sena ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono õ di. Taha wa, ma'âpê aihâimana wasétê wi 're aipizari za'ra wa'aba mono, aihâimana wë na ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. ⁹ Aiwasétê na 'râwi 're asisämri za'ra wa'aba mono wa, te za 're ai'ry'ry wa'aba mo. Rowë te, aipê'ë 're, 're ato za'ra wa'aba mono õ di za a'â. Robzei'õ na te za a'â 're aihâimana za'ra wa'aba mo. ¹⁰ Aihâimana wë na tâma 're asiwatu'u za'ra wa'aba mono õ di za, Danhib'apito uptabi ma hã, asina 're aiwata za'ra wa'aba mono tõ da. Aihâimana wasétê na si te za tâma 're asiwatu'u za'ra wa'aba mo. Tawamhã robzei'õ hawi te za ai'ãma 're sisaprî za'ra wa'wa, rowë na oto 're aihâimana za'ra wa'aba mono da.

¹¹ ūsisänawâ norî, asisa're'ra 're asibâsi za'ra

wa'aba mono õ di za. Ni'wam norĩ hã tisiré ũsazei'wai ãma, te te ãma 're wasété za'ra mono wamhã, niha wamhã, te te 're wẽ'õ za'ra mono wamhã, tisiré ũsazei'wai u'âbâ, Wanhib'apito nhimiroti hã 're ūdasisawi pese za'ra mono zé hã te za te siwi 're wẽ'õ za'ra. Æne wamhã, ũsimiroti te te 're 'madâ'â pese za'ra mono ãna, te za 're nomro. ¹² 'Re ūhaimana u'âsi mono si danhipai u roti wẽ 'manharí'wa hã te 're haimana. Taha si dahaimanazéb zarina da'ama rowairébé'wai uptabi hã te 're haimana. Õhõ ma si waihu'u pese di, te te 're ūda'anho'reptui mono zéb da hã, duré te te 're ūda'a'uprosi mono zéb da hã. E a norĩ wa'wa hã dahaimanazéb zarina da'ama rowairébé'wa pâ, te bété asiré Cristuhu zazei'wa 're ūwẽ'õ za'ra wa'aba mo.

Dasisõwa rowaihu'u nhomri na rowasu'u

¹³⁻¹⁴ Ma'âpé ūwapari pese za'ra wa'aba. Äté ãne te za asisõwa wa'aba, dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo: "Äté ãhâna 'ri ahâ u wa za ai'aba're ni, niha wamhã awëpsi. Tame te za misi wa'ama tiwahu, rob'uiprazéb zô wa te romhuri za'ra ré, wa te wasima sa'ëtë za'ra da, rob'uiprazé hã." Äté ãne te za dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo. E awêmhã niha ai'âma ūromhaimana za'ra wa'aba zé hã aimâ waihu'u pese za'ra wa'aba bâ, te za ãne dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo. Aihaimana za'ra wa'aba zé hã aiwa romnhizédé ne hã. Romnhizé hã 're haimana za'ra mono wamhã, te za awa'awi ai'utõ. Tane 're aihamana za'ra wa'aba mono zé hã, aiwa romnhizédé ne te za aiwi 're si'utõrí su'u za'ra wa'wa. ¹⁵ Taha wa, te za ãne si asima 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo: "'Re ūhaimana u'âsi mono te te sima 're wa'awë mono

wamhā, marī wa te 're ī'manharī za'ra mono da hā, wa za tō wa te 're 'manharī za'ra." Āne te za asima 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo. ¹⁶ Tane nherē, niwa romhāimanazé hā waihu'u pese za'ra wa'aba newa, te 'rāwi asi'uihā na 're asi'madā'ā za'ra wa'aba mo. Ta hā dawasédé. ¹⁷ Taha wa, wa za āne aima waihu'u za'ra wa'wa. Marī īwē na da te dama āma 're ī'uwaimrami za'ra mono da hā, wē di. Tane nherē, taha wasu'u hā dama waihu'u pese za'ra nherē, marī īwē na da te dama āma 're uwaimrami za'ra mono õ wamhā, ta hā dawasédé.

5

Īsibro pese norī āma, Wamama nhimihâzém na rowasu'u

¹ Asimarī ahā na 're aihāimana za'ra wa'aba mono norī, ma'apé īwapari pese za'ra wa'aba. Niwapsi te za robzei'ō hā 're īsepata za'ra wa'aba mo. Taha wa, īwana ré te za asina 're ai'ry'ry sirōmo aba mo. ² Asimarī za'ra wa'wa hā te za aiwi 're si'utōrī za'ra wa'wa. Duré ai'uzazé īwē hā te za īhā tetere hā te te aiwi 're hâzapu'u za'ra wa'wa. ³ Marī hā ate za'ra wa'wa hā, ētē'ubuzi pré oru 'manharī hā duré ētē'ubuzi'a prata 'manharī hā 're si'ubuzi za'ētē za'ra mono õ di za oto. Ta norī hā asima si 're ubumroi pese za'ra wa'aba mono wamhā, te za asōti na aiwaihu'u za'ra wa'aba ni. E asibrob ahā hā asima si 're īsa'ētē za'ra wa'aba mono zarina, te za rowē hā aima 're hāimana u'âsi za'ra wa'wa. Mare di. Danhimarī hā unhama ro'o na, dawi 're īsi'utōrī za'ra mono ne, te za rowē hā aiwi ai'utōrī za'ra wa'wa. Rob'rāsutuzéb u romhutu nherē, ma tō asima si 're īsa'ētē za'ra wa'aba mo, rob'ubumro hā. ⁴ Aiburu na romhuri'wa norī hā 're pawa'âbā za'ra wa'aba mono õ di. Ōhōta te aiwapsari za'ra.

Hâiwa hawi te za dawapa, amnho ubumroi'wa norī 're ūsiwapsari za'ra mono zé hā 'Re īhâimana u'âsi mono hā, danhipai u ūwaihu'u pe hā.

⁵ Ti'ai âma te asibro hā asima si 're ūbumroi pese za'ra wa'aba mo, asima âma 're rowē za'ra wa'aba mono da, asibrom na. Wa za aima âma romnhimiré'ê za'ra wa'wa. Powawē hā hâipese wamhā, romhuture di oto, da te ūwirizéb u hā. Tane, romhuture di oto, 'Re īhâimana u'âsi mono hā dazu te te ūaihâ za'ra wa'aba zéb u hā. ⁶ Ni'wam norī hā marī hā te te 're 'manharī wasétê za'ra mono õ nherē, ma tō a norī wa'wa hā taré dama 're ūru za'ra wa'aba mo, da te 're simroi mono da. Ta norī ma, waihu'u za'ra õ di, 're ūsisõ'reptu za'ra mono zéb da hā.

Wanhib'apito zô danhimi'ê na sô 're ūdanhimipari za'ra mono zém na rowasu'u

⁷ ūsisänawā norī, rowasédé hā 're hâimana mono nherē, te za asimi'ê na Wanhib'apito zô 're asimipari za'ra wa'aba mo, apâ wei morī õ ré. Ma'ápé rosa'rata za'ra wa'aba, buru tede'wa na. Buru tede'wa norī hā te simi'ê na, tā zô 're simipari za'ra, a'ê ta'a zô, duré ūpñi 'râsutuzéb zô zama. Simi'ê na te sô 're simipari za'ra, ropoto té te te 're ūbumro za'ra mono zéb zô, tâma sawi za'ra wa, buru nho hā. ⁸ Tane a norī wa'wa hā te za duré asimi'ê na Wanhib'apito zô 're asimipari za'ra wa'aba mo. Za wei apâ morî su'u na dâ'âsina, te za robze na sô 're asimipari u'âsi za'ra wa'aba mo.

⁹ ūsisänawā norī, asima 're aiwapsari za'ra wa'aba mono õ di za, 'Re īhâimana u'âsi mono hā aiwasédé hā te te ai'âma 're sa'ra za'ra wa'aba mono tō da. Dahâimanazéb zarina da'âma rowairébê'wa

hā we ūmorizéb u hā romhuture di oto. Āne wa, asima 're aiwapsari za'ra wa'aba mono õ di za. ¹⁰ Duréihā Danhib'apito uptabi zadawa wasu'u 'rata 'wa norī hā, da te tāma 're rob'manharī wasétē za'ra mono nherē, ma tō simi'ẽ na te te 're robzépata za'ra, hāimana wē na. Tane te za duré ta norī wasu'u na 're ūrosa'rata u'âsi za'ra wa'aba mo, ūsine 're aihāimana za'ra wa'aba mono da. ¹¹ Ta norī hā te te 're robzépata za'etē za'ra mono nherē, siptete sina ma tō Wamama āma 're hāimana u'âsi za'ra. Taha wa, tāma 're rowē za'ra mono di oto. Taha wasu'u hā wama waihu'u pese za'ra di. A norī wa'wa hā ma tō Zoho wasu'u hā 're ūwapari za'ra wa'aba mo. 'Re ūhāimana u'âsi mono umnhasi sina ma tō āma 're mo, Zo hā. 'Re ūhāimana u'âsi mono hā, ūsimizawizé hā sa'etē uptabi di. Duré da'āma 're ūpē'ezé mono zé hā sa'etē di. Āne wa, Zo hā te te robzépata mono pari, ma tō marī hā ūwē hā apā tāma tisō.

¹² Ūsisānawā norī, āhāna marī ūpire hā wa za aima waihu'u za'ra wa'wa. Marī na dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono wamhā, te za aimrereme uptabi na si dama 're ūropisutu za'ra wa'aba mo. Āté ni'wa hā te za marī na dama ropisutu. Tawamhā āté te za āne dama tinhā, tō sena na te te dama ūropisutuzém na, da te āma waihu'u za'ra da: "Re ūhāimana u'âsi mono hā hāiwa 'manharī'wa, ti'ai 'manharī'wa, uburé marī 'manharī'wa, te 're hāimana. Ta hā ma tō ūwaihu'u, tō sena na te aima ūropisutuzém na." Āté āne te za ni'wa hā dama tinhā, 'Re ūhāimana u'âsi mono nhisi hā, te te dama āma waptob sina. Āne dama 're nharī za'ra wa'aba mono õ di za. Aimrereme uptabi na si, te za dama

're ūropisutu za'ra wa'aba mo, 're sisi za'ra wa'aba mono ãna, aimreme hā tō senai ō wa, Wamama hā aiwasédé hā te te ai'āma 're sa'ra za'ra wa'aba mono tō da.

Īhâzé ré norī wasu'u

¹³ Āté asiré ūsazei'wai wa'wa hā te za robzépata. Āne wamhā, te za sina rowaptē, hâiwa u. Duré ni'wa hā rowē tāma hâimana wamhā, tinho're na te za Wamama ãma tiwata. ¹⁴ Duré ni'wa hā hâzé wamhā, te za sô tihârâ za'ra, ūsazei'wa norī pawapto'wa norī zô, Wamama wi te te ãma rowaptērē za'ra da, duré azeitona 'rāi wa'ui wabre na te te ãma 'rāi u'rē za'ra da, Wanhib'apito zadawa para. ¹⁵ Tawamhā, Wanhib'apito umnhasi sina te te tiwi rowaptērē za'ra wamhā, Wanhib'apito te za sô'reptu, īhâzé ré hā. Te za pese. Duré īhâzé ré hā tiwasédé hā te te 're ab'manharī mono nherē, īwasédé te te ãma 're ab'madâ'â mono ō di za oto. ¹⁶ Āne wa, Wanhib'apito hā aihâzé wa, te te 're aipese za'ra wa'aba mono da, mari 're 'manharī wasétē za'ra wa'aba mono wamhā, te za asima 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo. Te za duré asima tiwi 're ūrowaptērē za'ra wa'aba mo, Wanhib'apito wi. Tawamhā dahâimana wē sina, da te tiwi 're rowaptērē za'ra mono wamhā, da te tiwi 're ūrowaptērē za'ra mono zéb zarina, te za tō te te dama ãma 're a'uwaitrami, Wanhib'apito hā. ¹⁷ Duréhā Wamama zadawa wasu'u'wa hā te 're hâimana, Eriasi hā. Ta hā wasine hā te a'uwe na 're mo. Ta hā ma tō rowaptē hâiwa u, tā we ta'a tō da, ti'ai u. Taha wa, si'ubdatō wahu wâiwa, tā we ta'a ō di. ¹⁸ Taha pari, ma tō duré rowaptē, tā we ta'a da. Taha wa, te we tit'a oto. Tawamhā amnho ahâ di oto, da te 're ūbumro za'ra mono zéb da hā.

19-20 Žisisānawā̄ norī, āne wa za duré aimā waihu'u za'ra wa'wa. Âté asiré ūsazei'wa hā te za aipi'ra, roti senai'ō niwī. Tawamhā̄ âté misi te za ūmaipawapto wa'wa, apâ te te sina siri da, roti tō sena niwī 're hâimana mono da apâ. Āne asimiroti wē na 'manho'reptui wa'aba wamhā̄, ūpo're'ō hā, 'Re ūhâimana u'âsi mono nhiti 're hâimana u'âsi mono ū di za, rowē u'âsi nhiti. Duré Wamama hā te te āma 'madâ'â ū di za, marī hā ahâ na tiwasédé hā te te 're ūab'manharī mono zé hā. Te za tāma pari za'ra.

**'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u
New Testament in Xavânte (BR:xav:Xavânte)**

copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Xavânte

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Xavânte [xav], Brazil

Copyright Information

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 1882536746

The New Testament

in Xavânte

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
744f0b3a-210f-53c7-b3a1-39b62617ba0c